

به نام خالق دانا

حقوق شهروندی و معلولان

معلولیت، نگاه ویژه خداوند به انسان‌هایی است

که بیشتر از بقیه دوستشان دارد

معلولان و فضای شهری

توجه حقوق شهری به حقوق افراد معلول از باب توجه به حقوق شهروندی آنان و لزوم دسترسی برابر شهروندان به تسهیلات شهری، امری ضروری است و نیازمند توجه دستگاه‌های ذی‌مدخل است. نیازی به تشریح محرومیت افراد معلول نیست؛ چراکه این موضوع در واقعیت طبیعی زندگی کاملاً پدیدار است. وقتی افراد معلول به محیط «غیرمعلول» دعوت می‌شوند، شکاف میان معلول بودن و معلول نبودن کاملاً هویدا خواهد بود. شاید سخنی گزاف نباشد، اگر گفته شود عدم امکان بهره‌مندی معلولان از تسهیلات و فضاهای شهری، در واقع نه به خاطر معلولیت آنان بلکه به لحاظ معلولیت اجتماع و ناتوانی آن در سازگاری امکانات فضاهای شهری با نیازهای این طیف از شهروندان جامعه است.

فضای شهری

نظر به ویژگی‌های گروه‌های مختلف معلولان، فضاها باید به نحوی طراحی شود که امکان دسترسی سهل و آسان را برای آنان به راحتی فراهم آورد و بر سر راه آنان

موانعی ایجاد نکند. این تسهیلات صرف نظر از رعایت برخی نکات فنی و ضوابط مربوط به معلولان، شامل سادگی ارتباطات، احتراز از اختلاف سطح‌های غیر ضروری، تعبیه امکانات و مسیرهای ویژه است. برای نمونه، پارک‌های عمومی باید به نحوی ساخته شوند که قابل استفاده برای تمام اقشار جامعه به خصوص معلولان باشند. معیار مطلوبیت یک محل برای فرد معلول، متناسب بودن محیط اطراف در ارتباط با نیازهای حرکتی و نحوه دستیابی هرچه آسان‌تر و سریع‌تر به محل مورد نظر است. برای مثال، اگر پارک در نزدیکی چهارراه‌های اصلی واقع شده باشد؛ ایمنی در دستیابی به آن نیز باید تأمین شود. بنابراین خط‌کشی عابر پیاده در سواره‌رو، در کلیه تقاطع‌ها، حداکثر در هر ۵۰۰ متر امری الزامی است. به خصوص محل تردد معلولان باید مشخص شود.

ضوابط مورد نیاز برای استفاده معلولین به فضاهای عمومی دیگری همچون کتابخانه‌ها، مساجد، پایانه‌ها، پارکینگ‌ها، مدارس و دانشگاه‌ها و... نیز قابل تسری است.

بر اساس مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری، در خصوص محل احداث پارک‌ها و سایر فضاهای عمومی مناسب حال معلولین، باید به نکات زیر توجه کرد:

- نظر به ویژگی‌های گروه‌های مختلف معلولین فضاها باید به نحوی طراحی شود که امکان دسترسی آسان را برای آنان فراهم آورد و بر سر راهشان مانع ایجاد نکند. این تسهیلات صرف نظر از رعایت برخی نکات فنی و ضوابط به معلولین شامل سادگی ارتباطات، احتراز از اختلاف سطح‌های غیر ضروری، تعبیه امکانات و مسیرهای ویژه مخصوص است.

- یکی از مهم ترین نکات طراحی برای معلولین، پیش بینی ایمنی حداکثر در مواقع اضطراری و آتش سوزی ها است. معلولین به لحاظ استفاده از وسیله های مختلف حرکتی قابلیت جابه جایی سریع و به موقع را ندارند و طبعاً فضاها باید طوری طراحی گردند که حداکثر امکانات فرار را در موقع خطر برای آنان به وجود آورند.
- عناصر اصلی پارک بایستی با مسیری به همدیگر مربوط شوند. ورودی پارک نیز بایستی با عناصر اصلی ارتباط داشته باشد.
- از آب می توان به عنوان اصلی ترین عنصر برای هدایت نابینایان در طراحی پارک استفاده کرد. با صدای آب می توان برای شناخت مسیر اصلی حرکت به نابینایان کمک کرد.
- مکان نزدیک شدن دسترسی سواره به فضاهای ورزشی می بایست فراهم شود تا معلولان در هوای سرد و بارندگی دچار مشکل نشوند.
- در فواصل معین، برای ورود به پارک، بایستی پل های ارتباطی کافی وجود داشته باشد. پلکان و سطوح شیب دار باید نرده گذاری شود. از تغییر مسیرهای ناگهانی و بدون آگاهی دهنده در طراحی اجتناب شود.

